

Sygn. akt III AUa 915/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas – Luty (spr.)
Sędziowie:	SSA Monika Kowalska SSA Halina Gajdzińska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **R. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie Wydziału IV Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 kwietnia 2012 r. sygn. akt IV U 230/12

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 915/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2012r. Sąd Okręgowy w Tarnowie, uwzględniając odwołanie R. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 27 stycznia 2012r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, w punkcie 1. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał R. B. emeryturę od 26 grudnia 2011r., a w punkcie 2. stwierdził, że organ rentowy nie ponowi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że R. B., urodzony (...), na dzień 1 stycznia 1999r. legitymował się ogólnym stażem pracy w wymiarze 32 lat, 9 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych Od zakończenia

pracy w 2001r. w (...) S.A. w T. nie pozostaje w stosunku pracy lecz pobiera świadczenie przedemerytalne . Odwołujący nie przystąpił do OFE.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że w okresie od 1 sierpnia 1972r. do 9 lipca 2001 r. zatrudniony był w (...) S.A. w T.. W świadectwie pracy z dnia 9 lipca 2001r. pracodawca w pkt. 8 wskazał, iż pracownik wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 1 sierpnia 1972r. do 31 października 1995r. wymienianą w Dziale IX pkt 3 Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Spółka ta obecnie nie istnieje. Przedsiębiorstwo (...) zajmowało się automatyką przemysłową zarówno w sferze projektowej jak i wykonania, dlatego funkcjonowała w ramach przedsiębiorstwa wyodrębniona jednostka, w postaci pracowni projektowej, gdzie opracowano projekty - głównie w postaci rysunków technicznych dla potrzeb wykonania automatyki. W pracowni tej zatrudnionych było ok. 30 osób w zależności od okresu, głównie projektantów i pomocników projektantów. Wszystkie rysunki techniczne wykonywane w pracowni należało kilka razy powielić (skopiować) . Format tych rysunków był różny, najczęściej stanowił wielokrotność formatu A4. Niektóre schematy miały wysokość ok. 1 metra i kilka metrów długości. W „kopiowni ” znajdowały się maszyny przy pomocy których odwołujący wykonywał kopie na papierze światłoczułym. W tym celu przykładał rysunek wykonany na kalce technicznej do papieru światłoczułego rozwijanego z rolki i razem „ wciągał ” do maszyny przypominającej magiel . Po naświetleniu papier przechodził przez kolejne rolki w oparach wody amoniakalnej , która była gorąca , parowała i w rezultacie powstawała na papierze światłoczułym kopia rysunku . Jedna maszyna służyła do naświetlania w której łączono papier światłoczuły z kalką , a druga do wywoływania , w której używano wody amoniakalnej. W kopiowni znajdował się też prymitywny w porównaniu z dzisiejszymi kserograf (...).Odwołujący po każdej odbitce musiał wycierać płyty selenowe . Na początku lat 90 - tych wymieniono go na nowszy typ i wykonywano na nim kopie mniejszych formatów .

Od początku zatrudnienia do 1995r. wnioskodawca pracował wyłącznie w kopiowni. Opisane wyżej czynności kopiowania wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy . Oprócz niego w kopiowni pracował drugi pracownik - K. B.. Otrzymywali oni dodatek za pracę w warunkach szczególnych oraz mleko. Po 1995r. odwołującemu powierzono oprócz pracy w kopiowni czynności w narzędziowni , a przez ostatnie dwa lata zatrudnienia pełnił funkcję portiera.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, jak również zeznań świadków i odwołującego, które ocenił jako wiarygodne i korespondujące z zebranymi w sprawie dokumentami. Sąd zauważył, że wiarygodności świadectwa pracy z dnia 9 lipca 2001r. nie podważa pomyłka dotycząca oznaczenia działu (zamiast XI wpisano IX) , gdyż wymienione w świadectwie stanowiska korespondują z pozycją 3 działu XI Wykazu A w/w rozporządzenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie wnioskodawcy za zasadne. W art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zostało przewidziane prawo do wcześniejszej emerytury dla zamkniętego katalogu ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy do końca 1998 r. spełnili ustawowo określone wymogi stażowe. Zgodnie z tym przepisem ubezpieczonym, urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy- w przypadku ubezpieczonego, będącego pracownikiem (ust. 2). Przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 184 powołanej ustawy, to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Z § 1 tego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników, wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w§ 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Natomiast § 2 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 4 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym w niniejszej sprawie było, iż wnioskodawca osiągnął wiek 60 lat oraz posiadał na dzień 1 stycznia 1999r. wymagany 25 - letni okres ubezpieczenia, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz w 2001 r. rozwiązał stosunek pracy, kwestią sporną pozostawała natomiast kwalifikacja jego pracy od 1 sierpnia 1972. do 31 października 1995r. w Przedsiębiorstwie (...).

Okresy pracy, określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia, co do zasady stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru, stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Zgodnie z utrwaloną w judykaturze Sądu Najwyższego linią orzecniczą, dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia sama nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki SN: z dnia 19.05.2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; z dnia 08.06.2011 r., I UK 393/10, LEX nr 950426; z dnia 01.06.2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; z dnia 14.09.2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008/21-22/325; z dnia 19.09.2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329; z dnia 06.12.2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22.01.2008r., I UK 210/07, OSNP 2009/5-6/75 i z dnia 24.03.2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152).

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01 (OSNP 2002 nr 10, poz. 243) wskazał iż "przepisy dotychczasowe" w rozumieniu art. 32 ust 4 powołanej ustawy , to tylko niektóre przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłączając dalsze obowiązywanie tych, które zawierały upoważnienie dla ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych do ustalenia wykazu stanowisk pracy w podległych im zakładach pracy. Odesłanie do wykazów obejmujących świadczenie pracy w warunkach szczególnych nie obejmuje przepisów kompetencyjnych § 1 ust. 2-3 rozporządzenia, co pozwala na wniosek, że ustanowione przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach przepisy, o których mowa w odesłaniu, to tylko przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Natomiast w wyroku z dnia 16 listopada 2010 r. (I UK 124/10 LEX nr 707404) Sąd Najwyższy wyjaśnił , iż zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego, czy centralny związek spółdzielczy, w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca twierdził, iż w spornym okresie wykonywał pracę wskazaną w Dziale XI poz. 3 Wykazu A do w/w rozporządzenia , czyli prace polegającą na „ bezpośredniej obsłudze aparatów reprodukcyjnych w drukarniach oraz produkcje i obróbkę drukarskich form kopiowych i form drukowych”

Z ustaleń faktycznych wynika, że ubezpieczony pracował w przedsiębiorstwie projektującym i wykonującym automatykę przemysłową , a zatem nie było to typowe przedsiębiorstwo poligraficzne. W ramach tego

przedsiębiorstwa była jednak wyodrębniona specjalna komórka organizacyjna tzw. „powielarnia” lub „kopiownia”. W ocenie Sądu Okręgowego fakt, że nie było to typowe przedsiębiorstwo poligraficzne, a w szczególności nie była to drukarnia, nie przeszkadza w zakwalifikowaniu pracy ubezpieczonego jako pracy w warunkach szczególnych. Oceniając tę kwestię należy zwrócić uwagę, iż duże przedsiębiorstwa oprócz swej podstawowej działalności wykonywały i wykonują działalność pomocniczą w stosunku do działalności zasadniczej. Dla przykładu, przedsiębiorstwo budowlane nie zlecało w tamtym okresie i nadal tego nie czyni usług transportowych specjalistycznemu przedsiębiorstwu transportowemu lecz samo, obok podstawowej działalności zajmowało się transportem na własne potrzeby. Stąd praca kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony mimo, że świadczona w przedsiębiorstwie budowlanym, a zatem w branży budowlanej powinna być zaliczona do pracy w szczególnych warunkach (Dział VIII poz 2). Prawodawca ustanawiając przepisy w/w rozporządzenia z podziałem na branże, miał na celu jedynie usystematyzowanie wykazu i nie zakładał przecież, iż w warunkach szczególnych pracuje kierowca samochodu ciężarowego, ale tylko wówczas gdy pracę świadczy w przedsiębiorstwie transportowym. Nie sposób przyjąć za trafne założenie, że jeśli ten sam kierowca, w taki sam sposób pracuje w przedsiębiorstwie budowlanym, to jego praca nie jest już pracą w warunkach szczególnych.

Podobnie nie sposób przyjąć za trafne stanowisko, iż praca wnioskodawcy w spornym okresie nie była pracą w warunkach szczególnych tylko dlatego, że pracodawca sam utworzył komórkę zajmującą się kopiowaniem na własne, dość duże i stałe potrzeby. Takie stanowisko jest nieracjonalne i kłóci się z zasadą równego traktowania ubezpieczonych (art. 2a ustawy systemowej). Z punktu widzenia art. 32 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, praca wnioskodawcy pod względem jej szkodliwości dla zdrowia czy uciążliwości nie różni się od takiej samej pracy, która wykonywałaby w przedsiębiorstwie poligraficznym. Nie należy bowiem zapominać, iż w świetle tego przepisu dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. W przedmiotowej sprawie przedsiębiorstwo automatyki przemysłowej mogło albo zlecić innej specjalistycznej firmie (z branży poligraficznej kopiowanie dokumentacji technicznej) albo utworzyć (ze względu na znaczne zapotrzebowanie na takie usługi) własną komórkę zajmującą się tego rodzaju działalnością. Skoro pracodawca wnioskodawcy podjął tego rodzaju działalność uboczną, dodatkową mimo, że nie był stricte przedsiębiorstwem poligraficznym, to należy pracę powoda kwalifikować z działu XI Wykazu A cytowanego wyżej rozporządzenia - przemysł poligraficzny. W tym znaczeniu ubezpieczony pracował w branży poligraficznej chociaż formalnie zatrudniony był w przedsiębiorstwie zajmującym się jako podstawową działalnością - automatyką przemysłową.

Analiza Zarządzenia nr.19 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 6 sierpnia 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz.MG z 1983r. 1.2) oraz Zarządzenia tego samego ministra nr. 7 z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. M.G. z 1987 .4.7) prowadzi do jednoznacznego wniosku, że pod pojęciem „produkcji i obróbki drukarskich form kopiowych” należy rozumieć również prace wykonywaną przez ubezpieczonego. W zarządzeniach tych wymieniono bowiem stanowiska; „kopista chemigraficzny” oraz „kopisty światłodrukowy” oraz „operator kserografu”. Podobnie zresztą w Zarządzeniu nr. 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytur i rent (Dz. Urz. M.B 1983.3.6) wskazano te same stanowiska.

Zakład pracy wnioskodawcy już nie istnieje i nie może obecnie wystawić odpowiedniego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ale nie tylko zeznania świadków, ale i świadectwo pracy z 2001 r. potwierdza, że wnioskodawca zatrudniony był właśnie na takich stanowiskach: „kopisty, fotochemigrafia”.

W świetle powyższych ustaleń i rozważań Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca spełnia przesłanki wynikające z art. 184 powołanej ustawy w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do nabycia prawa do emerytury wobec czego przyznał mu emeryturę od 26 grudnia 2011r. , tj. od dnia spełnienia przez niego wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, zgodnie z treścią art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17.12. 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 118 ust.1a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, uznając, że dopiero postępowanie sądowe, a szczególności przeprowadzone w tym postępowaniu dowody z zeznań świadków, przesądziły o zasadności wniosku.

W apelacji od powyższego wyroku organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości, zarzucił naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) w związku z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43) przez zastosowanie do tych unormowań jako przepisów wyjątkowych wykładni rozszerzającej, polegającej na przyjęciu, że praca wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...)” od 1 sierpnia 1972r. do 31 października 1995r. była pracą w warunkach szczególnych, wymienioną w wykazie A dziale XI pakt 3 rozporządzenia, tj. w przemyśle poligraficznym, podczas gdy pracodawca wnioskodawcy zajmował się wykonywaniem i montażem instalacji budowlanych oraz przemysłowych, nie będąc przedsiębiorstwem poligraficznym. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Organ rentowy zarzucił, że w świetle przepisów wykazu A cytowanego rozporządzenia, wyodrębnienie wymienionych w nim prac ma charakter stanowiskowo – branżowy, wymienia bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w warunkach szczególnych uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1.06.2010r., II UK 21/10, Lex nr 619638 oraz z dnia 19.05.2011r., III UK 174/10, Lex nr 901652, apelujący podniósł, że specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych prac i warunki w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. Z uwagi na charakter działalności pracodawcy, o tym czy wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych nie można rozstrzygać na podstawie stanowisk pracy wymienionych w wykazie A dziale XI rozporządzenia, tj. „w przemyśle poligraficznym” tylko ewentualnie na podstawie działu V – „w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” bądź dziale XIV – „prace różne”, w których prace przy powielaniu dokumentów nie są wymienione. Dokonując zatem niewłaściwie kwalifikacji wykonywanej przez wnioskodawcę pracy kopisty, fotochemigrafia w przedsiębiorstwie zajmującym się wykonywaniem i montażem automatyki przemysłowej Sąd pierwszej instancji naruszył § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Orzeczenie Sądu I instancji zostało wydane w oparciu o niewadliwe ustalenia faktyczne, niekwestionowane przez apelującego, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje jako własne. Opierając się na tych ustaleniach Sąd Okręgowy trafnie uznał, iż R. B. spełnia przesłanki przyznania prawa do metry w obniżonym wieku emerytalnym.

W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) przewidziano możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę, przed osiągnięciem tzw. powszechnego wieku emerytalnego. Dotyczy to m.in. pracowników o których mowa w art. 32 ust. 2 i 3 powyższej ustawy, zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, które zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43).

Z uwagi na fakt, iż wnioskodawca urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r. (26 grudnia 1951r.) warunkiem uzyskania przez niego prawa do wcześniejszej emerytury było spełnienie łącznie wszystkich przesłanek określonych w art. 184 ust. 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 184 ust. 1 powyższej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzny oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn). Ponadto w myśl art. 184 ust. 2 emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy.

W niniejszej sprawie niesporne było, że wnioskodawca posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy (32 lata 9 miesięcy i 28 dni), nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązał stosunek pracy. Natomiast spór dotyczył kwestii, czy legitymuje się on okresem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym co najmniej 15 lat, jako, że organ rentowy zakwestionował jako pracę w szczególnych warunkach zatrudnienie wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) przemysłowej (...) S.A. w T. od 1 sierpnia 1972r. do 31 października 1995r. na stanowisku kopisty i fotochemigrafia, gdyż pracodawca wnioskodawcy w spornym okresie, który wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych, nie był zakładem należącym do przemysłu poligraficznego.

W sytuacji, kiedy dokument prywatny w postaci świadectwa pracy w warunkach szczególnych, wystawiony przez pracodawcę, budzi wątpliwości co do prawidłowości stwierdzonych w nim faktów, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43). Zatem istotą rzeczy było ustalenie, czy charakter pracy na stanowisku kopisty i fotochemigrafia, na którym zatrudniony był wnioskodawca, odpowiada pracy wymienionej w powołanym wykazie jako praca w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalił rodzaj prac, jakie w ramach powierzonych obowiązków wymienionym stanowisku wykonywał wnioskodawca w spornym okresie i ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, dokonane w oparciu o należycie ocenione dowody, Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje i przyjmuje za własne. Podkreślić należy, że zgodnie z tymi ustaleniami, niekwestionowanymi przez apelującego, w spornym okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze świadczył pracę przy produkcji i obróbce form drukarskich i form drukowych, wykonując na urządzeniach poligraficznych w wyodrębnionej u pracodawcy specjalnej komórce organizacyjnej zwanej „powielarnią” lub „kopiownią” kopie rysunków technicznych sporządzonych w pracowni projektowej.

Trafnie przyjął Sąd I instancji, iż powyższa praca świadczona przez wnioskodawcę była pracą w szczególnych warunkach, albowiem była to praca opisana w wykazie A dziale XI poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jako praca przy produkcji i obróbce drukarskich form kopiowych i form drukowych. Jakkolwiek w istocie przedsiębiorstwo będące w spornym okresie pracodawcą wnioskodawcy z uwagi na przedmiot jego działalności nie należało do gałęzi przemysłu poligraficznego ale raczej do budownictwa i przemysłu materiałów

budowlanych, jednakże okoliczność ta w ocenie Sądu Apelacyjnego nie może pozbawić wykonywanej przez wnioskodawcę pracy przymiotu pracy warunkach szczególnych w sytuacji, gdy wnioskodawca świadczył swą pracę w wyodrębnionej komórce organizacyjnej, specjalnie utworzonej i zajmującej się wyłącznie obróbką drukarskich form kopiowych na stałe potrzeby pracodawcy. Wnioskodawca bowiem w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych szkodliwych dla zdrowia czynników, na które narażeni byli pracownicy przemysłu poligraficznego wykonujący pracę tożsamą z pracą wnioskodawcy. Zarówno w wyrokach przywołanych przez apelującego jak i w wyroku z dnia 19.03.2012r., II UK 166/11, Lex nr 1171002 Sąd Najwyższy podkreślał wagę przyporządkowania danego rodzaju pracy do określonej branży w aspekcie przyjęcia, iż konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione, akcentując, że konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki. Zauważyć jednak należy, że w niniejszej sprawie taki bezpośredni związek pomiędzy wykonywaną przez wnioskodawcę pracą a procesem technologicznym w poligrafii został zachowany, w kopiarni w której pracował wnioskodawca, odbywał się bowiem cały proces technologiczny związany z kopiowaniem projektów powstających w pracowni projektowej, polegający na kopiowaniu rysunków technicznych z kalki technicznej na papier światłoczuły przez naświetlanie papieru w oparach wody amoniakalnej i wywoływanie odbitek. Ponieważ wnioskodawca pracę tę w kopiowni wykonywał stale i w pełnym wymiarze, będąc stale narażony na działanie szkodliwych czynników właściwych dla prac przy produkcji i obsłudze drukarskich form kopiowych w przemyśle poligraficznym, dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego podzielić należało stanowisko Sądu Okręgowego, że zasadnym było zaliczenie pracy wykonywanej przez wnioskodawcę do pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A dziale XI poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W świetle powyższego Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca spełnił przesłanki przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust.1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U z 2009 r., Nr 153 poz. 1227) w związku z §2 i §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.